

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1970, sp. zn. 4 Tz 26/70

Číslo: 17/1971

Právní věta:

Pro rozlišení přečinu podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb. od trestného činu podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 tr. zák. je rozhodná skutečnost, zda věc z majetku v socialistickém vlastnictví, kterou pachatel na sebe nebo na jiného převedl, byla získána přečinem nebo trestným činem. Hodnota převedené věci nemá pro toto rozlišení význam.

Znak, že věc byla získána přečinem nebo trestným činem, musí být pokryt pachatelovým úmyslným zaviněním. I když tedy pachatel na sebe nebo na jiného převedl věc získanou trestným činem, o činu přímého pachatele mu však byly známy jen okolnosti, které by zakládaly toliko znaky přečinu, nepůjde pro nedostatek zavinění o trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 tr. zák., nýbrž jen o přečin podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.10.1970

Spisová značka: 4 Tz 26/70

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podílnictví, Přečin, Trestný čin, Zavinění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132

140/1961 Sb. § 136

150/1969 Sb. § 11

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR usnesení okresního soudu v Chomutově ze dne 5. 3. 1970, sp. zn. 4 T 76/69, jímž bylo zastaveno podle § 314c oddst.1 písm. c) tr. ř. vzhledem k § 13 odst. 1 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb. trestní stíhání proti obviněnému V. L. pro přečin podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb., a okresnímu soudu v Chomutově přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Okresní prokurátor v Chomutově podal dne 17. 7. 1969 okresnímu soudu v Chomutově obžalobu na J. M. pro trestné činy podle § 132 odst. 1 písm. a) a podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák., spáchané

tím, že tento obviněný v noci na 3. 3. 1969 v podnapilém stavu vnikl násilím do budovy Lidových milicí ve správě n. p. VTŽ v Chomutově, přičemž poškodil zčásti vnější a vnitřní zařízení této budovy, konkrétně pancéřové dveře a okno do hodnoty asi 1631 Kčs a zároveň ke škodě Okresního štábu lidových milicí odcizil z tohoto skladu jednu stopku, jeden kompas, dva kusy kilometrovníku map, jeden dalekohled a jednu busolu, vše v celkové hodnotě asi 2461 Kčs. Dále byla podána žaloba i na obviněného V. L. pro trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák., jehož se měl tento obviněný dopustit tím, že dne 4. 3. 1969 převzal od J. M. vojenský dalekohled v ceně 750 Kčs a tento dalekohled ukryl, ač věděl, že byl J. M. odcizen ke škodě socialistické organizace. Při hlavním líčení, konaném dne 5. 3. 1970 před senátem okresního soudu v Chomutově byla vyloučena trestní věc proti V. L. k samostatnému projednání, protože tento obžalovaný byl neznámého pobytu a nemohl mu být doručena obsílka k hlavnímu líčení. Obžalovaný J. M. byl rozsudkem ze dne 6. 3. 1970 sp. zn. 4 T 76/69 uznán vinným v souladu s obžalobou trestnými činy podle § 132 odst. 1 písm. a) a podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu tří roků. Tento rozsudek nabyl právní moci dnem 21. 5. 1970.

Pokud jde o obviněného V. L., vydal dne 5. 3. 1970 samosoudce okresního soudu v Chomutově usnesení č. j. 4 T 76/69-38, jímž byla jednak trestní věc obviněného V. L. v souladu s předcházejícím usnesením senátu okresního soudu v Chomutově ze dne 5. 3. 1970 vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí, jednak byl skutek obviněného V. L. obžalobou stíhaný jako trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák. překvalifikován na přečin podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb. a trestní stíhání podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. zastavené vzhledem k § 13 odst. 1 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb. Toto své rozhodnutí samosoudce odůvodnil úvahou, že je nepochybné, že u obviněného V. L. šlo o trestný čin podílnictví, že však vzhledem k tomu, že škoda nepřesahuje částku 1500 Kčs, je nutno skutek posoudit jako přečin podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb., a poněvadž od spáchání tohoto skutku do dne rozhodnutí uplynula doba jednoho roku, je stíhání pro tento přečin vzhledem k ustanovení § 13 odst. 1 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb. nepřipustné a proto bylo řízení zastaveno. Toto usnesení nabylo právní moci dne 29. září 1970.

Proti uvedenému usnesení podal v neprospěch obviněného ve lhůtě uvedené v § 272 t. ř. generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona, v níž uvedl, že nelze sice mít námitky proti názoru soudu, že jednání obviněného V. L. je třeba vzhledem ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost posoudit jako přečin podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb., avšak okresní soudce porušil zákon především tím, že o trestném jednání obviněného V. L. rozhodoval samosoudce a nikoliv senát, který byl jediné příslušný vzhledem k tomu, že obžaloba, v níž skutek obviněného V. L. byl kvalifikován jako trestný čin podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák., byla soudem přijata a v důsledku toho mohl o ní rozhodnout pouze senát. Samosoudce se také nesprávně dovolává ustanovení § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř., které lze použít jen za předpokladu, že ve věci byl podán prokurátorem návrh na potrestání obviněného pro přečin, což v souzeném případě se nestalo. Další porušení zákona stížnost spatřuje v tom, že samosoudce řízení zastavil z důvodu promlčení, přičemž nevzal v úvahu, že promlčení trestního stíhání tu bylo přerušeno vznesením obvinění a dalšími úkony vyšetřovatele směřujícími k trestnímu stíhání obviněného. Generální prokurátor ČSR v závěru navrhl, aby napadené usnesení bylo jako nezákonné zrušeno a věc vrácena senátu okresního soudu v Chomutově, aby o obžalobě podané na obviněného V. L. znovu jednal a rozhodl.

Nejvyšší soud ČSR podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jako i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen byl.

Podle ustanovení § 2 odst. 9 tr. ř. ve znění zákona č. 149/1969 Sb. samosoudce rozhoduje jen tam, kde to tento zákon výslovně připouští. Podle ustanovení § 314a odst. 1 tr. ř. samosoudce sice koná

řízení o přečinech a trestných činech v tomto ustanovení vedených, avšak jen za předpokladu, že buď byl prokurátorem podán návrh na potrestání podle § 179e odst. 1 písm. c) tr. ř., nebo obžalobu, nebo že při předběžném projednání obžaloby senát podle § 188 odst. 1 písm. g) tr. ř. postoupil věc samosoudci, jestliže samosoudce byl podle § 314a odst. 1 tr. ř. příslušný konat o ní řízení. V daném případě však žádný z těchto předpokladů není splněn. Na obviněného V. L. byla podána okresním prokurátorem obžaloba pro trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák., která byla usnesením předsedy senátu okresního soudu v Chomutově ze dne 22. 7. 1969 č. j. 4 T 76/69 podle § 194 tr. ř. přijata. V důsledku toho byl příslušný konat řízení v této věci a rozhodnout o ní senát. Jestliže po vyloučení této trestní věci k samostatnému projednání jednal a rozhodl o ní samosoudce, byl tímto postupem porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 9 tr. ř.

Napadeným usnesením samosoudce překvalifikovat trestný čin podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák. na přečin podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb., přičemž vycházel z hlediska, že škoda činem způsobená nepřesahuje částku 1500 Kčs. Toto hledisko však je v rozporu s ustavením § 11 zák. č. 150/1969 Sb., podle něhož přečinu podílnictví se dopouští, kdo na sebe nebo jiného převede věc hodnoty nikoli nepatrné, která byl získána přečinem podle § 2 až 5, nebo § 10 tohoto zákona anebo to, co za takovou věc bylo opatřeno. Z tohoto zákonného ustavení je zřejmé, že základním znakem skutkové podstaty přečinu podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb. je, aby věc, kterou pachatel na sebe nebo jiného převedl, byla získána některým z přečinů uvedených v § 2 až 5 nebo § 10 citovaného zákona. Hodnota převedené věci sama o sobě, pokud není nepatrná, není zákonným znakem tohoto přečinu. Jestliže samosoudce v rozporu se zněním zákona posuzoval jednání obviněného jako přečin podílnictví jen se zřetelem na hodnotu převedené věci, porušil zákon v ustavení § 11 zák. č. 150/1969 Sb.

Jinak v otázce kvalifikace jednání obviněného Nejvyšší soud ČSR zaujal toto stanovisko:

Podle obžaloby obviněný V. L. převzal od J. M. vojenský dalekohled v ceně 750 Kčs a ukryl jej, ač věděl, že dalekohled byl J. M. odcizen ke škodě socialistické organizace. J. M. byl pravoplatným rozsudkem okresního soudu v Chomutově ze dne 5. 3. 1970 č. j. 4 T 76/69 uznán vinným mimo další trestný čin i trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jehož se dopustil tím, že odcizil z majetku socialistické organizace různé věci v přibližné celkové hodnotě 2461 Kčs, mezi nimi i dalekohled, který pak a sebe převedl obviněný. Z toho je zřejmé, že věc, kterou na sebe převedl obviněný, získal J. M. trestným činem, a proto po objektivní stránce by žalovaný skutek obviněného vykazoval zákonné znaky trestného činu podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 tr. zák. Vzhledem k tomu, že při posuzování jednání obviněného se musí podle ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. přihlížet i k zákonu č. 150/1969 Sb. o přečinech, který v § 11 má ustanovení o přečinu podílnictví, je důležité po subjektivní stránce zkoumat, zda obviněný věděl, že věc, kterou na sebe převedl, pochází z trestného činu nebo z přečinu. Zavinění se tu musí vztahovat i ke znaku, že převedená věc byla získána trestným činem, případně přečinem. Z tohoto hlediska bude důležité dokazovat nejen to, že obviněný věděl, že J. M. dalekohled, který na sebe převedl, odcizil, nýbrž i to, zda obviněnému bylo známo, že J. M. odcizil ještě další věci zahrnuté do jeho skutku, který i za účinnosti zákona o přečinech č. 150/1969 Sb. by bylo nutno, a to již vzhledem k výši způsobené škody, posuzovat jako trestný čin podle § 132 tr. zák. Zjistí-li se takto, že obviněný neznal celý rozsah trestné činnosti J. M. a že mu nebyly známy ani jiné okolnosti, za nichž byl trestný čin spáchán (zejména způsob jeho provedení), které by zvyšovaly stupeň nebezpečnosti jeho činu pro společnost tak, že by musel být se zřetelem na ustanovení § 1 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. posouzen jako trestný čin i za předpokladu, že by škoda jím způsobená nepřevyšovala částku 1500 Kčs, pak by obviněnému nebylo prokázáno, že věděl o tom, že na sebe převádí věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou a jeho jednání by nemohlo být pro nedostatek subjektivní stránky kvalifikováno jako trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134

odst. 1 písm. a) tr. zák. Bylo-li by prokázáno, že obviněnému bylo známo toliko, že J. M. odcizil pouze dalekohled v ceně 750 Kčs a že mu nebyly známy ani další okolnosti, které by zvyšovaly stupeň nebezpečnosti činu J. M. pro společnost do té míry, že bez ohledu na hodnotu odcizeného dalekohledu by tento čin bylo třeba posoudit jako trestný čin, když by tedy obviněnému o činu J. M. byly známy jen okolnosti, které by za účinnosti zák. č. 150/1969 Sb. zakládaly toliko znaky přečinu, pak z hlediska svého zavinění převedl obviněný na sebe věc získanou přečinem podle § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. a jeho jednání by bylo třeba posoudit jen jako přečin podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb. Jestliže pro trestní odpovědnost pachatele za přečin podílnictví podle § 11 zák. č. 150/1969 Sb. stačí, ab převedl na sebe věc, která byla získána toliko přečinem, tím spíše musí stačit, když převede na sebe věc získanou trestným činem a když jen pro nedostatek zavinění vzhledem k tomu znaku nemůže být uznán vinným trestným činem podílnictví podle § 134 tr. zák.

Kdyby bylo prokázáno, že obviněnému byl znám celý rozsah trestné činnosti J. M., muselo by být posouzeno jednání obviněného jako trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Dále se pak Nejvyšší soud ČSR zabýval otázkou promlčení trestního stíhání.